

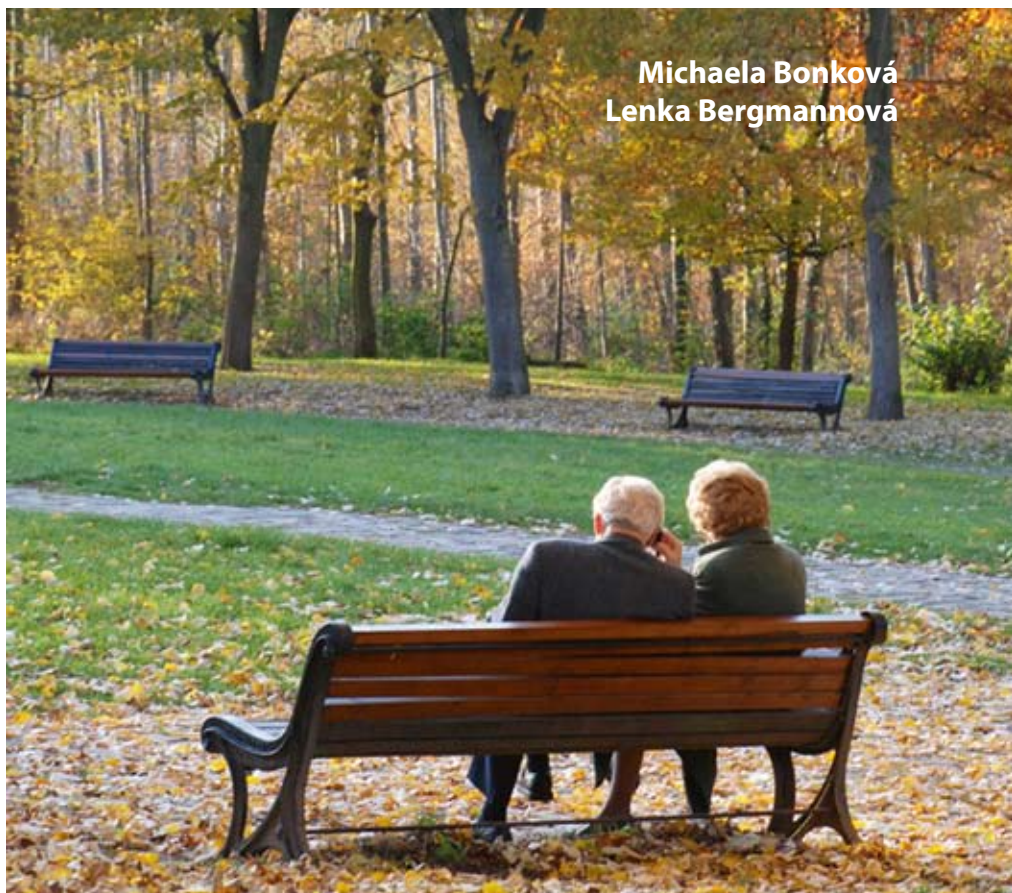

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, Z. Ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

PRŮVODCE PRO SPOTŘEBITELE – SENIORY

MANUÁL

RIZIKOVÝCH VZTAHŮ

Michaela Bonková
Lenka Bergmannová

PRŮVODCE PRO SPOTŘEBITELE – SENIORY

MANUÁL RIZIKOVÝCH VZTAHŮ

OBSAH

Úvod		1
I. KAPITOLA	Smluvní vztahy – aneb podepsat můžeš, přečíst musíš. Odpovědné zadlužování	2
II. KAPITOLA	Od koho si půjčit? Čerpání půjček a jejich rizika	5
III. KAPITOLA	Problémy se splácením, procesy vymáhání	10
IV. KAPITOLA	Exekuce, insolvence a oddlužovací agentury	14
V. KAPITOLA	Podomní prodej – změna dodavatele energií	18
VI. KAPITOLA	Předváděcí akce	21

Publikace byla vydána za podpory Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky a partnerů projektu „Podepsat můžeš, přečíst musíš!“.

ISBN 978-80-87719-19-0

ÚVOD

Sdružení českých spotřebitelů se ve svých aktivitách zaměřuje na ty skupiny spotřebitelů, které jsou obzvlášť zranitelné v některých situacích na trhu. Mohou to být děti, osoby se zdravotním postižením, ale v největší míře jsou to SENIOŘI. V naší praxi se dnes a denně setkáváme s oklamanými seniory, kteří podlehli klamavým praktikám při předváděcích akcích, podepsali smlouvy s nekorektními obchodníky, poskytovateli půjček či podomními prodejci energií či plynu. V důsledku toho se následně dostávají do problémů, které v extrémních případech mohou vést až k exekucím či ztrátě bydlení. I když se legislativa snaží situaci s nekorektními obchodníky a poskytovateli služeb řešit zpřísněním zákonů a větší kontrolou ze strany příslušných orgánů, např. Českou obchodní inspekci, v praxi ke klamavým a podvodným praktikám na důvěřivých seniorech dochází neustále a v neztenčené míře, a bezohledné praktiky těchto rádo by „obchodníků“ bohužel razantně přitvrzují.

Chtěli bychom naší publikací seniorům předat ucelené informace o klamavých a agresivních obchodních praktikách, doporučení k obraně a odkazy na organizace, které poskytují bezplatné poradenství. Pevně věříme, že publikace alespoň částečně pomůže naplnit slogan Sdružení českých spotřebitelů; „JEN POUČENÝ SPOTŘEBITEL SE MŮŽE ÚČINNĚ BRÁNIT“.

*Ing. Libor Dupal
ředitel Sdružení českých spotřebitelů*

SMLUVNÍ VZTAHY

– ANEB PODEPSAT MŮŽEŠ, PŘEČÍST MUSÍŠ.
ODPOVĚDNÉ ZADLUŽOVÁNÍ

Pan František (60 let) měl velmi dobrého kamaráda, kterého znal již mnoho let. Kamarád jej jednoho dne požádal, zda by s ním mohl zajet k notáři a jako svědek podepsat nějakou smlouvu. Pan František se dále nevyptával a smlouvu u notáře podepsal na řádku, který mu kamarád ukázal. Koneckonců si říkal, že je jen svědek a určitě se jej tak záležitost nemůže nijak jinak týkat. Po nějaké době začal pan František dostávat dopisy, že dluží peníze. Nevěděl, oč běží, a tak se rozhodl dotyč-nému odesílateli zavolat. Ten mu vysvětlil, že František tehdy u notáře podepsal ručitelské prohlášení, ve kterém se zavázal, že splatí dluh za svého kamaráda, po-kud se k jeho zaplacení nebude mít on sám. Pan František si vyžádal kopii onoho dokumentu a až teprve poté mu došlo, že si dokument vůbec nepřečetl a slepě důvěřoval svému kamarádovi. Nyní Františkovi nezbývalo nic jiného, než se do-mluvit na splácení tohoto dluhu a zpětně po svém kamarádovi požadovat částky, které za něj uhradil.

Co měl pan František udělat správně?

Říká se, důvěřuj, ale prověřuj. To by mělo platit i tehdy, pokud se jedná o naše nejbližší. Někdy nemusíme vědět, co naše nejbližší trápí a zda náhodou nemají finanční problémy, které je mohou donutit až k takovým krokům, jako Františkova kamaráda.

Šetřete svými podpisy!

Podepisování smluv by mělo patřit mezi důkladně promyšlené kroky, u kterých je třeba zvažovat možné důsledky. Stává se, že některým situacím nepřisuzujeme ten pravý význam a právě takové podpisy mohou v dalších letech výrazně ovlivnit náš život.

Při podepisování smlouvy bychom

měli věnovat přiměřený čas jejímu obsahu. Nejlepší je vyžádat si smlouvu k prostudování domů, případně se s textem smlouvy zastavit u odborníka a nechat si jednotlivé nám nesrozumitelné části smluv vysvětlit.

Jak se správně zadlužit?

Zadlužení obecně není rizikové. Rizikové se může stát až v případě problémů se splácením. Již při samotné úvaze o půjčce je třeba správně odhadnout rizika, která nám může tento krok přinést.

- Vždy je potřeba velice bedlivě **zvážit, zda budeme schopni půjčku řádně splácet** a zda se tedy můžeme zadlužit.
- K základnímu porozumění by nám mohlo pomoci **sestavit si jednodu-**

chý rozpočet příjmů a výdajů naší domácnosti. Je totiž nutné myslet na to, že i při řádném splácení můžeme naši domácnost neúměrně zatížit a ta tak není schopna tvořit průběžné rezervy na nenadálé situace.

- ▶ Finanční poradci doporučují **vytvořit si dostatečnou rezervu na nenadálé situace.** Výše takové rezervy je jistě dána finančními možnostmi domácnosti, měla by ovšem činit minimálně tři měsíční splátky uvažované půjčky.
- ▶ Je také vhodné si **vyzkoušet půjčku nanečisto,** kdy si můžeme jednoduše po dobu několika měsíců odkládat stranou předpokládanou měsíční splátku, čímž dokážeme zjistit, zda s určitou mírou pravděpodobnosti budeme schopni půjčku splácet. V případě neúspěchu takového pokusu nás žádná sankce nečeká. Pokud by se ovšem neschopnost splácet objevila již u uzavřené smlouvy, ponese si veškeré důsledky. Navíc tímto krokem můžeme zjistit, že si věc můžeme koupit z našetřených peněz, nebo si alespoň půjčit méně.

Na co si dát pozor?

- 1. Podepisujte jen dokumenty, kterým rozumíte** – nechte si veškeré nejasnosti vysvětlit, nejlépe nezúčastněnou osobou, případně neziskovou poradnou, která vám může zdarma pomoci s rozbořením smlouvy.
- 2. Sleva není zadarmo** – každá sleva má svoje ale... Nakonec se může stát,

že jsme pro získání slevy museli učinit mnohem více, než bychom chtěli. Podmínkou pro získávání slev může být i uzavírání jiných, nepotřebných produktů či uvázání se na delší dobu splácení.

3. Dávejte si pozor na to, s kým jednáte – mnohdy se při žádosti o půjčku můžeme setkat s tím, že námi oslovená společnost sepíše zprostředkovatelskou smlouvu, ve které se zaváže, že „vyvine veškeré úsilí, aby klient úvěr uzavřel“. Pro zvýšení bonity k získání úvěru přitom taková společnost vyžaduje uzavření nějaké další smlouvy (nejčastěji na životní pojištění). Výsledkem je skutečnost, že získáme produkt, který jsme nechtěli a půjčka sjednána není, neboť to od počátku ani nebylo úmyslem této společnosti. Cílem je pouze inkasovat odměnu od pojišťovny za uzavřenou smlouvu. Uzavření smlouvy o půjčce se tedy nedočkáme.

4. Rozhodčí doložka – jedná se o úmluvu smluvních stran, že případné spory ze smlouvy bude řešit rozhodce namísto soudu. Případné vymáhání je tak vyňato z působnosti soudu a je rozhodováno u rozhodce, kterého nominoval poskytovatel půjčky. Ten je mu tedy v podstatě zavázán a v praxi dochází k porušení principu spravedlivosti či rovnosti účastníků sporu. Proti vydanému rozhodčímu nálezu se přitom nelze odvolat. Přitom má stejné právní účinky jako soudní rozhodnutí.

5. Nekalé praktiky – vždy je třeba upozornět, pokud poskytovatel půjčky k podpisu smlouvy uplatňuje určitý nátlak. Nátlak může být vyvíjen ve formě spěchu na podpis smlouvy, uváděním údajů, které jsou v rozporu se samotným textem smlouvy, zamlčování podstatných skutečností, nebo je vyžadován podpis prázdných listů, či je vyžadováno přemrštěné zajištění půjčky.

Nezapomeňte na možnost odstoupení od smlouvy!

Máte-li pochybnosti o právě uzavřené smlouvě o půjčce, můžete do 14 dnů od smlouvy odstoupit. Odstoupení musí být písemné a doručené poskytovateli úvěru. Samozřejmostí je povinnost vrátit poskytnutou půjčku (jistinu) a dále úrok ve výši, na kterou by měla společnost nárok, jako kdyby k odstoupení nedošlo. Od smlouvy dále můžete odstoupit v případě, že smlouva neobsahovala zákonem stanovené informační údaje. V takovém případě se lhůta pro odstoupení od smlouvy prodlužuje a počne plynout teprve tehdy, až poskytovatel úvěru chybějící informace poskytne.

⚠ NEZAPOMEŇTE!

✓ **Kupujte si a půjčujte si jen na to, co skutečně potřebujete. Důkladně zvažte důvod své půjčky a její potřebu. Není rozumné si půjčovat**

na věci, jejichž životnost je kratší než doba splácení.

- ✓ **Sestavte si rodinný rozpočet. Umožní vám zpřehlednit příjmy a výdaje a lépe si rozmyslet, zda si půjčku můžete dovolit.**
- ✓ **Nedůvěřuj, prověřuj! Nespolehejte na ústní vysvětlování znění smlouvy. Vše si sami pečlivě přečtěte. Pokud něčemu nerozumíte, běžte se ještě před podpisem smlouvy poradit.**
- ✓ **Prostudujte si i obchodní podmínky. I ty jsou pro vás závazné. Jsou nedílnou náležitostí smlouvy. Smlouva upravuje jen základní náležitosti a v ostatním se odkazuje právě na obchodní podmínky.**
- ✓ **Nejednejte pod tíhou okamžiku. Rozmyslete si důkladně, zda se chcete zadlužit.**
- ✓ **Nepodepisujte smlouvu na první schůzce. Vezměte si dobu na rozmyšlenou. Nenechte se do podpisu tlačit. Nechvátejte s výběrem a vždy porovnávejte více nabídek.**
- ✓ **Myslete na nenadálé životní situace. Je rozumné si půjčit až v situaci, kdy budete mít vytvořenu finanční rezervu na případné nenadálé situace.**
- ✓ **Nikdy nepodepisujte prázdné listy. Váš podpis je snadno zneužitelný. Nepodepisujte ani nevyplněné směnky, kam lze dodatečně dopsat libovolnou částku a termín splatnosti.**

OD KOHO SI PŮJČIT? ČERPÁNÍ PŮJČEK A JEJICH RIZIKA

Paní Jitka (58) si chtěla půjčit na ojeté auto. Při pročítání novin si všimla inzerátu, který nabízel poskytnutí půjčky bez uvedení účelu a to v rychlém čase. Jelikož již vozidlo měla vybrané a majitel na prodej spěchal, chtěla vše uskutečnit rychle. Proto se na inzerát ozvala a po domluvě k ní hned nazítří přijel zástupce firmy. Paní Jitka si vše nechala ústně vysvětlit, a jelikož u sebe neměla brýle, smlouvu si ani nepřečetla a spolehla se na vysvětlení zástupce firmy. Peníze jí přišly na účet a mohla si jít vysněné auto koupit. Za několik dalších měsíců přišlo paní Jitce pravidelné vyúčtování spotřebované elektřiny. Jelikož byly v zimě velké mrazy, paní Jitka si přitápěla přímotopem, což se na vyúčtování neblaze projevilo. S takto vysokým nedoplatkem nepočítala. Z dalšího důchodu tedy přednostně uhradila tento doplatek, ale již jí nezůstalo na úhradu splátky za auto. Řekla si, že příští měsíc vše dá do pořádku a uhradí dvě splátky najednou, neboť to její výše důchodu umožňovala. Počítala též s tím, že uhradí i drobnou sankci za to, že nedodržela termín splátky. Jaké bylo její překvapení, když jí právě po jedné nezaplacené splátce věřitel celý úvěr zesplatnil a uložil jí povinnost uhradit celý nedoplatek půjčky ve výši devadesát tisíc korun najednou do tří dnů.

Co měla paní Jitka udělat správně?

Zejména měla paní Jitka věnovat více pozornosti volbě věřitele. Paní Jitka reagovala v podstatě okamžitě hned na první nabídku, kterou nalezla a neporovnála ji s žádnou jinou nabídkou. Nenapadlo ji, že by o půjčku měla žádat zejména u tradičních institucí (bank), namísto anonymních firem prezentujících se jen krátkým inzerátem, u nichž se mnohdy nelze dopátrat ani jejich sídla. Také nevěnovala dostatečnou pozornost textu smlouvy, neboť již chtěla mít všechno z krku a projet se ve svém novém voze. Spokojila

se jen s tím, co jí řekl zástupce firmy. Bohužel nepřišla řeč na případné sankce za prodlení se splácením. Kdyby si Jitka řádně přečetla návrh smlouvy, zjistila by skutečnost, že věřitel je oprávněn zesplatnit celý úvěr již při zpoždění se splátkou o den či dva.

Dobře zvažte, od koho si půjčíte.

Špatný výběr věřitele je jedním z největších problémů při uzavírání smluv, což si uvědomíme hned při prvních potížích se splácením.

► Pokud si nemůžete půjčit od rodiny nebo známých, kterým věříte a kteří by vám mohli půjčit bez

úroku, je třeba zvážit další výběr věřitele. **Nejvýhodnější půjčky nabízí banky.** Na oplátku si vás banka důkladně prověří. Je třeba doložit příjem a banka si také prověří vaši úvěruschopnost. Banka nabízí nejvýhodnější úrok na trhu a zároveň uplatňuje nejnižší sankce z případného prodlení. Vůbec nejlepší je nejdříve oslovit vaši banku, pokud máte zřízen běžný účet, případně jiné produkty. Vaše banka již zná vaši historii a jste pro ně spolehlivější, než nový (cizí) klient.

► Kromě bank nabízejí podobné typy produktů i **nebankovní společnosti.** Zde bývá úvěr dostupnější a jeho vyřízení rychlejší. Přesto i tito věřitelé povětšinou vyžadují doložení

příjmu a posoudí si úvěruschopnost. Úrok za půjčení již bude vyšší a v případě vzniku prodlení s úhradou splátek lze též očekávat vyšší sankce a rychlejší postup v případném vymáhacím procesu. Na rozdíl od bank jejich činnost není regulována. Některé větší společnosti se sdružují do zájmových organizací dodržující vlastní etické standardy (např. Česká leasingová a finanční asociace). Případní zájemci o členství v této asociaci musí též dodržovat nastavené etické standardy.

► Zcela neprobádanou oblastí jsou **regionální poskytovatelé půjček, soukromé osoby a firmy poskytující tzv. rychlé internetové půjčky či SMS půjčky.** Jejich společným

znakem jsou inzeráty v novinách a letáčích, na ulicích a zastávkách, kdy nás všechny atakují podbíživými hesly „*půjčíme vám na cokoli, rychlé peníze do výplaty, půjčka do 24 hodin, vyřešíme vaše dluhy*“ a další. Běžně poskytnou schválenou půjčku do druhého dne. Tito poskytovatelé se nezaobírají zbytečným papírováním, nevyžadují doložení příjmů, nenahlíží do dluhových registrů a mnohdy s nimi lze komunikovat pouze přes telefon. Jak jednoduché bývá takovou půjčku uzavřít, o to složitější bývá takovému závazku dostat. Téměř pravidlem jsou nekalé obchodní praktiky, vysoké úroky za poskytnutí půjčky, vysoké sankce při prodlení či jednorázové smluvní pokuty.

Jaký produkt zvolit?

Orientovat se v jednotlivých typech finančních produktů nemusí být vždy snadné. Pro konkrétní produkt bychom se měli rozhodnout podle toho, k čemu jej chceme použít.

- **Neúčelový úvěr** – jedná se o úvěr (půjčku) bez prokázání účelu. Peníze máme volně k dispozici a můžeme je použít k libovolnému účelu. Jsou vhodným produktem například k výměně oken či koupi nového spotřebiče. Neúčelovými úvěry mohou být též studentské úvěry či novomanželské půjčky.
- **Účelový úvěr** – jde o úvěr s pro-

kázáním účelu čerpání. Po vyplacení úvěru je nutné do stanovené doby doložit věřiteli faktury a jiné doklady prokazující, že byl úvěr použit na účel stanovený smlouvou. Zpravidla nabízejí výhodnější úrok než neúčelový úvěr. Jde o vhodný produkt ke koupi automobilu. Zde může věřitel vyžadovat jistou formu zajištění, nejčastěji zajišťovací převod práva k předmětu financování.

- **Hypotéka** – jedná se o účelový úvěr s jasně definovaným účelem – koupě či rekonstrukce nemovitosti. Je zajišťován zástavním právem k nemovitosti vloženým do katastru nemovitostí. Nabízí nejnižší úrok s dlouhou dobou splácení.
- **Americká hypotéka** – jde o úvěr bez sledování účelu, který je vhodné čerpat zpravidla při vyšších částkách. Nabízí výhodný úrok. Oproti tomu je obvykle vyžadováno zajištění zástavním právem na nemovitosti.
- **Kreditní karta** – prostřednictvím ní můžeme čerpat prostředky až do výše sjednaného limitu, a to i opakovaně po předchozím doplacení. Nejčastěji slouží k nákupu zboží a lze je sjednat přímo v obchodě. Obvykle ji lze velmi rychle sjednat a lze si nastavit výši splátek, neboť věřitel obvykle stanoví jen minimální výši splátek. Někteří věřitelé nabízejí i bezúročné období po určitou dobu. Naopak v případě

překročení daných pravidel či překročení limitu je vysoce úročena.

- ▶ **Revolvingový úvěr** – jedná se o opakující se úvěr, kdy se po jeho doplacení, případně do doplacení určité stanovené částky znovu automaticky obnovuje k dalšímu splácení až do výše sjednaného limitu. Jedná se o vysoce úročný produkt, který lze považovat za nejrizikovější. Velmi často dochází k tomu, že klienti nevědí, že si sjednali tento typ úvěru a v případě uhrazení úvěru přestanou splácet, neboť mají za to, že je úvěr uhrazen. Pokud již nechceme úvěr opakovaně čerpat, je třeba to v dostatečném předstihu dle znění smlouvy oznámit věřiteli.
- ▶ **Kontokorent** – je veden na běžném účtu a umožňuje jeho přečerpání do mínusu dle nastaveného limitu. Můžeme jej čerpat opakovaně dle potřeby. Jedná se o typ revolvingového úvěru. Slouží jako finanční rezerva pro nenadálé situace.
- ▶ **Konsolidační úvěr** – jde o úvěr, který slouží k vyplacení více úvěrů. Je čerpán obvykle v situaci, kdy máme uzavřeno více půjček, které neúměrně zatěžují náš příjem. Smyslem je sloučení všech půjček do jedné, čímž docílíme snížení splátek a jejich rozvrstvení na delší období. Jelikož jde povětšinou o větší částky, je třeba být obezřetnější a vše si dobře rozmyslet. Ani konsolidační úvěr nás nemusí do-

stat z počínajících finančních problémů.

Na co si dát pozor?

1. **Nespoléhejte na reklamu** – ta má za cíl nalákat a není závazná. Pokud tak v reklamě uslyšíte, že vám nabízí úrok od 8 %, velmi pravděpodobně vám takový úrok nabídnut při samotném jednání o půjčce nebude. V reklamě též nejsou uvedeny veškeré údaje, podle kterých lze výhodnost nabídky mohli posoudit. Konkrétní údaje dostanete vždy při jednání o půjčce. Samotný údaj RPSN tak není jediný, čemu je nutné věnovat pozornost.
2. **Sankce vyplývající z prodlení** – nedílnou součástí smluv jsou ujednání o sankcích v případě nesplácení závazku. Zejména u nebankovních institucí mohou být sankce nepřiměřeně vysoké. Je třeba jim při čtení smlouvy věnovat náležitou pozornost, abyste věděli, jaké sankce bude věřitel uplatňovat v případě prodlení.
3. **Všeobecné úvěrové podmínky** – mějte na paměti, že smlouva o půjčce upravuje jen základní či rámcová pravidla. V ostatním smlouva odkazuje právě na všeobecné úvěrové podmínky, které tak jsou nedílnou součástí smlouvy a je třeba jim věnovat stejnou pozornost jako smlouvě samotné.
4. **Pozor na zajištění půjčky pro případ nesplácení** – zejména při

půjčování menších částek zajištění není vůbec nutné a pokud se s ním ve smlouvě setkáte, neměli byste ji podepisovat. Jedná se například o dohodu o postoupení části mzdy, která vás zavazuje k případným prováděným srážkám z příjmu ve prospěch věřitele v případě prodlení. Někteří věřitelé vyžadují sepsání smlouvy ve formě notářského zápisu se svolením k přímé vykonatelnosti, což znamená, že v případě nesplácení půjčky se ocitnete rovnou na prahu exekuce, neboť notářský zápis je tzv. exekučním titulem, podle kterého může dojít bez dalšího k nařízení exekuce.

5. Zvláštní úpravu mají **závazky, které jsou uzavírány za trvání manželství**. Za takovýto uzavřený závazek je totiž vůči věřiteli odpovědný i druhý z manželů a v případě vymáhání závazku může být též exekučně postížen.

! NEZAPOMEŇTE!

- ✓ Zeptejte se nejdříve, zda vám může půjčit rodina či přátelé.
- ✓ Půjčujte si od prověřených institucí. Dejte na doporučení. Pečlivě si ověřte subjekt, který vám úvěr nabízí. Myslete na to, že vám může půjčovat naprosto kdokoli (nejenom banka).
- ✓ Ověřte si výhodnost nabídky. Využijte jednoduchý propočet. Vynásobte splátku počtem měsíců a přičtěte veškeré uváděné poplatky (za sjednání půjčky, vedení úvěrového účtu...)
- ✓ Čtení smlouvy věnujte dostatek času. Pokud něčemu nerozumíte, vyhledejte odborníky.
- ✓ Zjistěte si, co vás čeká v případě neplnění smlouvy. Sankce z prodlení s úhradou splátek mohou být značné. Je třeba znát jejich výši. Sankce lze uplatnit i při vynechání byt jen jedné splátky. Případná výše sankcí vám pak může znemožnit dát vše do pořádku v dalším měsíci.

PROBLÉMY SE SPLÁCENÍM, PROCESY VYMÁHÁNÍ

Pan Jiří (65 let) je starobní důchodce a má několik vnoučat. Chtěl je vzít na společnou dovolenou a tak si na ni půjčil. Zanedlouho přišla jeho dcera o práci a Jiří si vzal další půjčku, aby jí pomohl. Jiří si spočítal, že splátky zvládne, neboť si k důchodu ještě přivydělával. Po nějaké době ale Jiří onemocněl a musel se na dobro vzdát svého zaměstnání. Jiří věděl, že mu pomalu dochází rezerva a brzy nebude mít z čeho splácet. Myslel si, že taková věc se mu nikdy stát nemůže. Začaly mu chodit upomínky, na které nevěděl jak reagovat, a tak nereagoval vůbec. Styděl se, že se do takové situace dostal. Hrozby věřitelů se stupňovaly a nakonec došlo až k zesplatnění závazku a jeho vymáhání.

Co měl pan Jiří udělat správně?

Pan Jiří se až příliš spoléhal na dosavadní jistoty. Nepomyslel při svém věku na to, že se situace může rychle změnit a o přivýdělek může přijít. Neměl přitom spočítáno, zda bez přivýdělku všechny své závazky zvládne. Další chybou pana Jiřího bylo, že nereagoval na upomínky. Zaspal tak dobu, po kterou mohl s věřiteli komunikovat ohledně možností dluh řešit.

Řekněte svým věřitelům, že máte problémy.

Neočekávané výdaje, nemoc, snížení příjmů, to jsou nejčastější důvody neschopnosti dostát našim závazkům řádně a včas. Pokud se v této situaci ocitnete, je třeba ji řešit bez zbytečného odkladu.

- Snažte se zjistit, jak můžete svému rozpočtu ulevit.
- Pokuste se navýšit své příjmy, případně použijte naspořené prostředky na jiných produktech (například životní pojištění či vkladní knížky).
- Informujte své věřitele o současné situaci a požádejte je o pomoc s řešením.
- Každý věřitel vaši situaci prověří a přihlédnou k vaší dosavadní úvěrové historii, a dle nastavených interních pravidel zváží možnou pomoc.
- Nejlépe je informovat věřitele v době, kdy již víme, že prodlení hrozí, ale ještě nenastalo. Tím si zajistíme i vstřícnost věřitele při řešení vaší situace.
- Požádejte všechny své věřitele, nejenom ty, u kterých dlužíte nejvíce. Čím více věřitelů oslovíte, tím může být celková pomoc efektivnější.

Jak lze řešit naše potíže se splácením?

1. Pokud je náš problém se splácením krátkodobějšího charakteru, například vlivem krátkodobé nemoci, **požádejte věřitele o odklad splátek**. Po dohodě s věřitelem je lze odložit o několik měsíců.
2. Jestliže jsou naše potíže dlouhodobého charakteru, je vhodné **požádat věřitele o snížení splátek**, které by tak ulevily měsíčnímu rozpočtu.
3. Pokud termín splatnosti každé splátky předchází datu, ve kterém je nám vyplácen důchod nebo jiný příjem, můžeme **požádat věřitele o posunutí data splatnosti splátek**. Zamezíme tak situacím, kdy by nám již nemuselo zbývat dostatek prostředků z předešlé výplaty na úhradu splátek. Takovou žádostí můžeme sladit termíny výplaty pří-

jmu a termínu splátky.

4. V případě, že máme více drobnějších půjček, které v součtu dávají vysoké splátky, můžete se pokusit je **konsolidovat (sloučit) do jednoho úvěru**. Konsolidovat je ovšem nutné s rozvahou, nemusí vždy být tak výhodné a situaci může ještě ztížit. Lze o ni navíc žádat jen v situaci, kdy ještě nemáme žádné prodlení.
5. Jestliže již nemůžeme sami půjčku splácet, může nám se splácením pomoci rodinný příslušník tím, že na sebe úvěr převezme a bude jej nadále sám splácet. V takovém případě je tedy třeba **požádat věřitele o převzetí dluhu**. Nový dlužník ovšem musí být pro věřitele dostatečně bonitní.
6. Obdobným řešením je **přistoupení k závazku další osobou**. Jde o dohodu s věřitelem, kdy se další dlužník zaváže, že bude závazek splácet spolu s původním dlužníkem.

Na rozdíl od převzetí dluhu tedy původní dlužník zůstává nadále účastníkem smluvního vztahu a dochází k posílení pozice věřitele v případě vymáhání, kdy může dluh vymáhat po více osobách.

1. I po zesplatnění závazku lze požádat o **nový splátkový kalendář ve formě notářského zápisu**. Jestliže se věřitel rozhodne z důvodu našeho prodlení závazek zesplatnit (ukončí dosavadní splátkový kalendář), nemusí to automaticky znamenat, že již nemáme možnost dluh mimo soudně řešit. I po zesplatnění existuje stále možnost požádat věřitele o novou dohodu o splátkách a tato dohoda může být sepsána ve formě notářského zápisu. Nám je tím dána další možnost dluh řádně splácet a věřitel si tímto krokem zajistí rychlejší vymáhání, pokud by závazek opět nebyl placen.

Fáze závazku při nesplácení (jaký je postup v případě nesplácení)

1. **Upomínka** – upozorňuje nás na dílčí prodlení se splácením.
2. **Opakovaná upomínka** – upozorňuje nás na opakované či déle trvající prodlení.
3. **Odstoupení od smlouvy (zesplatnění)** – jedná se o výpověď smlouvy, jehož výsledkem je okamžitá splatnost zůstatku dluhu. U bankovních věřitelů dochází k zesplatnění zpra-

vidla po tříměsíčním prodlení, u nebankovních věřitelů může k zesplatnění dojít i dříve.

4. **Předžalobní upomínka** – poslední výzva k úhradě dluhu před jeho nárůstem v podobě nákladů právního zastoupení.
5. **Zahájení soudního či rozhodčího řízení** – je v něm posuzován nárok věřitele na úhradu dluhu. V případě vydání rozhodnutí se jedná o vykonatelný exekuční titul, podle kterého lze bez dalšího nařídit a provést exekuci.
6. **Zahájení exekučního řízení** – poslední fáze závazku, jde již jen o vytvoření dluhu všemi zákonnými prostředky.

Na co si dát pozor?

1. **Jakákoliv změna znamená změnu smlouvy** – pokud se s věřitelem dohodnete na její úpravě, vyžadujte vždy písemný dodatek smlouvy. Telefonické domluvy nestačí.
2. **Nezhoršujte svou situaci tím, že s věřitelem nebudete komunikovat** – reagujte na každý jeho podnět, komunikujte s ním telefonicky, čtěte jeho dopisy a reagujte na ně v určených lhůtách.
3. **Veškeré případné námitky k vyvíjenému plnění musíte uplatnit v řízení před soudem nebo rozhodcem** – v pozdějším exekučním řízení již k vašim námitkám nebude přihlíženo. Exekuční řízení je již pouze vykonávací řízení

4. Stanovte si priority – některé dluhy sebou nesou i jiné sankce než jen peněžní. Je proto třeba stanovit si priority. *Nezaplatíte nájem – budete vystěhováni, nezaplatíte za energie – budou vám odpojeny, nezaplatíte dluh, který je zajištěn vaším majetkem – přijdete o něj.*

5. Inkasní společnosti – věřitel může svou pohledávku vymáhat sám, nebo si na její vymáhání najmout inkasní společnost, která se vymáháním přímo zabývá. V takovém případě by vám společnost měla být schopna prokázat, že jedná jménem věřitele (například předložením zplnomocnění). Mnohdy inkasní společnosti účtují nepřiměřené administrativní poplatky jako náklady za vymáhání. Pamatujte si, že inkasní agentura má nárok na úhradu nákladů jen tehdy, jsou-li jasně specifikovány původní úvěrovou smlouvou.

6. Postoupení pohledávky – věřitel je oprávněn svou pohledávku postoupit jiné společnosti, která se tak stává vaším novým věřitelem, pokud je vám taková změna řádně oznámena. Na nového věřitele tak přechází všechna práva a povinnosti daná původní smlouvou.

7. Soudní řízení – nedojde-li k dohodě o úhradě dluhu, **věřitel podá žalobu k soudu**, v níž se bude domáhat přiznání svého práva na zaplacení. **Okamžikem podání žaloby dochází k nárůstu dluhu o soudní**

poplatek a náklady právního zastoupení věřitele, jejich výše se odvíjí od výše vymáhaného plnění. Proto byste své závazky měli řešit včas, aby nedocházelo k jejich zbytečnému navyšování.

! NEZAPOMEŇTE!

- ✓ **Svěřte se svému okolí, mohou vám nabídnout pomocnou ruku.**
- ✓ **Mějte také na paměti, že jde o dohodu dvou smluvních stran a záleží tak zejména na věřiteli, zda nám po zvážení všech rizik bude ochoten pomoci.**
- ✓ **Pokud změňte své bydliště či telefon, nezapomeňte to oznámit věřiteli.**
- ✓ **Při telefonických urgencích neslibujte věřiteli splátku, o které víte, že ji nejste schopni uhradit.**
- ✓ **Nedávejte všechny své prostředky jen jednomu věřiteli. Zvýhodňujte jej tak na úkor ostatních.**
- ✓ **Pokud nemůžete platit plnou splátku, hradte alespoň dle vašich možností. Případný nedoplatek tak nebude tak vysoký jako kdybyste nezaplatili nic, a věřiteli zároveň ukážete, že se snažíte situaci řešit.**
- ✓ **Nevytloukejte klín klínem. Každá další půjčka zhoršuje naše možnosti situaci řešit.**
- ✓ **V případě potíží s nesplácením závazků vždy vyhledejte odbornou bezplatnou pomoc.**

EXEKUCE, INSOLVENCE A ODDLUŽOVACÍ AGENTURY

Paní Květa (63 let) platila ve svém bytě vysoký nájem. Nabídla tak své dceři, aby se k ní přestěhovala a společně se o nájem podělily. Paní Květa věděla, že její dcera má nějaké závazky, které delší dobu nesplácí a právě proto ji tímto způsobem chtěla pomoci, aby jí na splácení dluhů zůstalo o něco více peněz. Po nějaké době ovšem zazvonil exekutor s tím, že je na dceru paní Květy nařízena exekuce a exekutor jde provést soupis movitých věcí v její domácnosti. Jelikož ovšem měly společnou domácnost, exekutor sepsal veškeré věci, které v domácnosti našel, přičemž většina z nich patřila paní Květě. Žádala tak exekutora, aby její věci nesepisoval. Exekutor ovšem na nic nedbal, věci polepil exekučními nálepkami a dal odvézt.

Co měla paní Květa udělat správně?

Paní Květa chtěla pomoci své dceři, aby mohla lépe splácet své závazky. Snažila se společným sestěhováním snížit své a dceřiny výdaje. Květa se zřejmě měla lépe informovat na skutečnou situaci své dcery, zejména na to, zda splácí dle dohody s věřiteli a nehrozí tak riziko vymáhání. Nyní již Květě nezbývá, než se poradit o tom, jaké má nyní možnosti své věci získat zpět.

Exekuční řízení.

Pokud závazek dospěl do stavu exekučního vymáhání, je třeba vědět, jak samotná exekuce probíhá:

- Nejdříve je nám doručeno **oznámení o zahájení exekuce** s výzvou, že

jsme povinni dluh do 30 dnů uhradit, nebo podat návrh na zastavení exekuce, je-li tu nějaký zákonný důvod (například že jsme dluh uhradili ještě před zahájením exekuce).

- V této výzvě je nám dluh také vyčíslen.
- Pokud jsme si dluhu vědomi, **je žádoucí exekutora kontaktovat** a domluvit se na úhradě dluhu, například ve splátkách.
- **Po uplynutí 30 denní lhůty začne exekutor dluh vymáhat.** Existuje hned několik způsobů vedení exekuce a exekutor je může uplatňovat i současně.

Vysvětlení jednotlivých nejčastějších způsobů exekuce.

- 1. Srážky ze mzdy nebo jiných příjmů** – našemu zaměstnavateli či

plátcí jiného příjmu (například důchodu) je vydán příkaz, aby byly prováděny srážky v určeném zákonem rozsahu a dlužníkovi zůstávala pouze nezabavitelná částka. Pokud si nejste jisti výší srážky, poraďte se s odborníky. Zákonnou srážku vám pomohou vypočítat.

2. Prodej movitých věcí – v tomto případě je exekutor oprávněn navštívit místo bydliště dlužníka a provést soupis movitých věcí, případně je odvést a následně nařídit jejich prodej. **Zákonem je dán okruh věcí, které exekutor sepsat nesmí** (*například obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsteny, hotovost do výše dvojnásobku životního minima nebo naše zvířecí domácí mazlíčky*). Pokud by přesto exekutor tyto věci sepsal, je třeba podat do patnácti dnů od soupisu návrh na částečné zastavení exekuce. Pokud by exekutor sepsal movité věci, které jsou ve vlastnictví jiné osoby, musí si skutečný vlastník věcí do 30 dnů k exekutorovi podat návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu a doložit k nim své vlastnické právo.

3. Příkázání pohledávky z účtu peněžního ústavu (blokáce účtu) – jedná se o příkaz bance, aby zablokovala náš účet, a to až do výše vymáhané pohledávky. V takovém případě máme jednorázovou možnost si na přepážce banky vybrat dvojnásobek životního minima (pro rok 2014 činí životní minimum

3 410,- Kč) a další příjmy si radši nechat poukazovat jiným způsobem.

4. Příkázání jiné pohledávky (peněžité nebo majetkové) – pokud vlastníme i jiné majetkové hodnoty, například naspořené prostředky na životním pojištění či penzijním připojištění, může exekutor vydat rozhodnutí, ve kterém nahradí náš souhlas s vypovězením těchto smluv a naspořené prostředky použije na úhradu exekučního dluhu.

5. Prodej nemovitostí – exekutor může nechat nemovitost ocenit soudním znalcem a nemovitost zpeněžit v nařízené dražbě. Dražba začíná na 2/3 stanovené odhadní ceny. Pokud by chtěl exekutor zpeněžit nemovitost kvůli malému dluhu, podejte návrh na zastavení tohoto způsobu exekuce pro jeho nepřiměřenost. Exekutor by měl v takovém případě použít vhodnější způsoby exekuce k vymožení dluhu.

Oddlužení (osobní bankrot).

Jedním ze způsobů, jak vyřešit komplexně naše dluhy, je oddlužení dle insolvenčního zákona, neboli osobní bankrot. Díky němu můžeme efektivně řešit všechny dluhy, které máme, ať už jde o dluhy z půjček, na nájmu či na službách. Jeho podstatou je, **že při splnění zákonných podmínek nám při skončení oddlužení může být prominuto až 70 % dluhů.**

O oddlužení rozhoduje soud na návrh

samotného dlužníka. Návrh se podává na předepsaném formuláři. Aby soud dlužníkovi oddlužení povolil, musí splňovat zákonné podmínky:

- ▶ **Dlužník musí prokázat, že je v úpadku**, tj. že má minimálně dva různé věřitele a není schopen dostát svým závazkům.
- ▶ **Závazky nesmí pocházet z podnikání**. Pokud ano, je nutné mít souhlas všech podnikatelských věřitelů, že souhlasí s oddlužením.
- ▶ Dlužník nesměl být v posledních 5 letech trestán pro majetkovou trestnou činnost.
- ▶ Dlužník musí mít **dostatečný příjem nebo dostatečný majetek na úhradu alespoň 30 % dluhů** (+ odměna insolvenčního správce).
- ▶ **Návrhem nesmí být sledován nepoctivý záměr** – nadměrné zadlužování, závazky z poslední doby...
- ▶ V posledních 5 letech neproběhl jiné insolvenční řízení.

Jak se lze oddlužit?

- ▶ **Oddlužit se můžeme za pomoci našeho příjmu**, ze kterého nám budou prováděny splátky v zákonem rozsahu (obdoba exekučních srážek). Nemusí se přitom jednat jen o příjem z pracovního poměru. Oddlužit se lze i z důchodu či brigád, pokud je jejich výše dostatečná. Splátkový kalendář je stanoven na 5 let a za tu dobu musíme uhradit alespoň 30 % našich dluhů a ná-

klady insolvenčního správce.

- ▶ Pokud nemáme dostatečný příjem, ale máme ve svém vlastnictví nemovitost, **můžeme se oddlužit prodejem majetku**. I zde platí, že prodejem majetku musí být uhrazeno alespoň 30 % našich dluhů a náklady insolvenčního správce.
- ▶ **Konečnou formu oddlužení volí věřitelé**.
- ▶ **O oddlužení bychom se neměli snažit sami**. Jedná se o administrativně složitý proces a není úplně jednoduché správně zhodnotit veškerá rizika, která nás v tomto řízení mohou potkat. **Pomoc můžeme vyhledat zejména u neziskových poraden**, které nám zdarma pomohou posoudit, zda nám v naší situaci může soud oddlužení povolit a mohou nám také návrh na povolení oddlužení vyhotovit.

Na co si dát pozor?

- 1. Zvláštní úprava u manželů** – pokud jde o dluh, který vznikl za trvání manželství, mohou být srážky ze mzdy prováděny i druhému manželovi. Stejně tak může být blokován i účet druhého z manželů. V případě exekuce prodejem movitých věcí budou též tyto sepsány všechny, neboť jsou ve společném jmění manželů.
- 2. Žádejte o spojení exekučních řízení** – pokud máte více exekucí, ve kterých jde o stejného věřitele (například pokuty za černou jízdu),

žádejte o jejich sloučení do jednoho řízení. Dojde tím ke snížení nákladů exekučního řízení.

3. Pozor na oddlužovací společnosti

– jelikož správně zažádat o oddlužení je pro laiky problém, prezentuje svou činnost v tisku a na internetu řada „oddlužovacích společností“. Nabízejí sice vypracování dokumentace pro soud, činí tak ovšem za nemalé prostředky, a mnohdy i zamlčí podstatné informace. Pokud se tedy zajímáte o oddlužení, **vyhledejte organizace, které se této problematice věnují zdarma, případně se informujte přímo na krajském soudě**, který o oddlužení rozhoduje.

4. **Přiměřenost exekuce** – hlídejte si, zda je zvolený způsob exekuce přiměřený. Například kvůli dluhu dvacet tisíc korun je zjevně nepřiměřené prodat dlužníkovi nemovitost, když zároveň pobírá důchod, z něhož může být dluh sražen.

⚠ NEZAPOMEŇTE!

- ✓ **Pokud si s exekutorem dohodnete splátkový kalendář, je třeba jej dodržet. V opačném případě exekutor přistoupí k jednotlivým způsobem provedení exekuce.**
- ✓ **Pokud vás žije více ve společné domácnosti a někteří její členové mají potíže s dluhy, shromážděte si listiny, které prokáží vaše vlastnické právo k vašim věcem**
- ✓ **Oddlužení není pro každého. Nedostatečné poučení může mít za následek i nechtěnou ztrátu nemovitosti.**
- ✓ **V případě exekuce či oddlužení vždy vyhledejte odbornou bezplatnou pomoc.**

PODOMNÍ PRODEJ

– ZMĚNA DODAVATELE ENERGIÍ

U paní Evy (83 let) jednoho dne zazvonil sympatický mladý muž v obleku. Zdvorile se představil s tím, že zastupuje společnost, která je dodavatelem energií a on přišel s nabídkou velmi výhodné a levnější sazby než jiní dodavatelé. Jednalo se o podomního obchodníka s elektřinou. Vyžádal si od paní Evy staré faktury za elektřinu a začal jí propočítávat výhodnost nabízených tarifů oproti stávajícím. Vysvětlil jí, že vše je velice jednoduché, stačí podepsat smlouvu a už se o nic nemusí starat, všechny náležitosti s přechodem na nového dodavatele zařídí jeho společnost. Prodejce byl velice přesvědčivý a tak mu paní Eva smlouvu vytištěnou droboučným písmem podepsala, aniž by si ji předem důkladně přečetla. Smlouvu si důkladně pročetl až syn paní Evy, když přijel na návštěvu, a nestačil se divit. Ukázalo se, že smlouva je podepsaná na tři roky, ale „výhodný“ tarif bude platit jen prvních 12 měsíců, za uzavření smlouvy si prodejce připočetl aktivační poplatek a poplatek za administrativní náklady. Odstoupit od smlouvy bez udání důvodu již nešlo, 14 denní termín vypršel. Sice je možné od smlouvy odstoupit i nyní, ale za cenu nejméně desetitisícové „sankce“ za předčasné ukončení smlouvy.

Co měla paní Eva udělat správně?

Paní Eva především neměla pouštět do bytu cizí neohlášenou osobu. Neměla prodejci ukazovat své staré faktury, protože si z nich mohl opsat její údaje. Smlouvu neměla v žádném případě podepisovat bez důkladného přečtení a bez toho, aby se o změně dodavatele poradila s někým ze svého blízkého okolí a rodiny. Nyní bude muset tři roky platit mnohem nevýhodnější tarif než ten, který doposud měla.

Na co si dát pozor? Nejčastější triky podomních prodejců energií.

- Tvrdí, že **stávající dodavatel**, se kterým má zákazník dosud uzavřenou smlouvu, končí činnost.
- **Požadují předložení vyúčtování** za dodávky elektřiny či plynu. Dožadují se kontroly elektroměru nebo plynoměru s tím, že provádí kontrolu nastavení stávajících tarifů a následně se podbízejí s nabídkou levnější dodávky elektřiny nebo plynu.
- **Naléhají na okamžité podepsání smlouvy**, argumentují časově omezenou nabídkou, nenechají zákazníkovi čas na rozmyšlení a rozhodnutí.
- **Neposkytují zákazníkovi úplnou informaci o nabídce**, spotřebitel až dodatečně zjistí, že musí zapla-

tit aktivační nebo při předčasném ukončení smlouvy deaktivací poplatků.

- **Neupozorňují zákazníci** na jejich právo odstoupit od nově uzavírané smlouvy.
- Smlouva **neobsahuje obchodní podmínky dodavatele**, ta je často k dispozici jen v elektronické podobě na internetu, a pro seniora nemusí být dostupná.
- **POZOR! Dochází i k falšování podpisů na smlouvách!**

Jak se bránit?

- **Neotvírat cizím neohlášeným lidem a nepouštět si je do domácnosti**, kde mají více času k nátlaku.
- **Odečet plynu nebo elektřiny provádí vždy zástupci velkých distributorů a odečet ohlašují předem!** Pokud tedy na vás někdo zazvoní, že jde udělat odečet, aniž byste o tom předem byli informováni, raději neotvírejte.
- V žádném případě **nemáte povinnost** ukazovat své faktury za elektřinu nebo plyn!
- **Pokud otevřete**, zeptejte se prodejce, z jaké je společnosti, co po vás chce, vyžádejte si jeho služební průkaz a opište si jeho jméno a číslo průkazu.
- Pokud vám bude chtít nabízet výhodné tarify, nechte si **předložit ceníky a obchodní podmínky společnosti** – ty mohou skrývat informace o odstoupení od smlouvy,

sankcích, případných aktivačních a deaktivacích poplatcích či jiných platbách.

- Informujte se, zda je výhodný tarif **platný po celou dobu trvání smlouvy, o době výpovědní doby** a zda má být smlouva na dobu **určitou nebo neurčitou!**
- Před podpisem smlouvy **nepodlehejte tlaku**, nechte si čas na rozmyšlenou, poradte se nejdříve s rodinou a smlouvu si důkladně přečtěte! Nikdo vás nesmí nutit k okamžitému podepsání smlouvy.
- Nezapomeňte, že seriózní obchodník je vám ochoten dát **dostatek času na rozmyšlenou**, pokud se tak nechová, raději s ním nejednejte.

Jak odstoupit od smlouvy?

- **Odstoupení od smlouvy – lhůta je 14 dnů.** Odstoupení pošlete **písemně doporučeným dopisem**. Nemusíte uvádět důvod, ale v dopise napište, že se jedná o odstoupení od smlouvy ze dne Uveďte svoje kontaktní údaje, číslo smlouvy, uveďte adresu a IČO dodavatele.
- **Odvolání plné moci** – většina obchodníků si nechá podepsat plnou moc, aby mohla zrušit smlouvu s vaším původním dodavatelem. V tom případě musíte ke zrušení plné moci uvést zmocněnce a zmocnitele – tedy jméno své a jméno toho, komu jste plnou moc udělili.

- ▶ **Odvolejte výpověď u svého původního dodavatele** – odvolejte svoji výpověď u původního dodavatele energií nebo plynu. Uveďte své jméno, adresu, případně zákaznické číslo a uveďte, že odvoláváte výpověď.
- ▶ **Pokud uvedené dokumenty posíláte poštou**, posílejte je vždy doporučeně, ideálně s doložkou.
- ▶ **Jestliže se cítíte jakkoliv ožizeni, obraťte se na Energetický regulační úřad** – celou situaci podrobně popište. Úřad může celou věc prošetřit, zahájit s obchodníkem správní řízení a v něm uložit vysokou pokutu, v extrémním případě i odejmout licenci.

! NEZAPOMEŇTE!

Aktivita dodavatelů energií na trhu neustále roste. Změnit dodavatele je právo každého zákazníka, který by si však měl důkladně promyslet, prostudovat si podmínky nové nabídky, porovnat je s ostatními a především se v klidu rozhodnout. Podomní prodejce vás nemůže nutit podepsat smlouvu na místě bez toho, aniž byste si ji důkladně přečetli a měli možnost si nechat vysvětlit veškeré podmínky. Pamatujte si, že pokud už smlouvu podepíšete, máte právo do 14 dnů na odstoupení od smlouvy bez udání důvodu. Vždy je však nejlepší, abyste se o změně dodavatele nejdříve poradili s někým z rodiny nebo vašeho blízkého okolí.

PŘEDVÁDĚCÍ AKCE

Jednoho dne našel pan Jaromír (75 let) ve schránce dopis s barevnou pozvánkou na akci, která je s manželkou zaujala. Na pozvánce bylo uvedeno: **Máme pro vás připravený velkolepý program! Ukázky výroby zabijačkových specialit spojené s přímo s ochutnávkou! Předání zabijačkových dobrot na základě přiloženého kuponu! Počet účastníků zabijačkových dobrot omezen. Proto neváhejte se včas rezervovat na našich rezervačních číslech.** Dále byla na pozvánce upoutávka, že každý dvacátý účastník zabijačkových hodů získává pravou uzenou kýtu a dokonce našel v obálce i poukaz na odběr vepřových dobrot ZDARMA! Pan Jaromír se domníval, že si podle nabídky zdarma odnese nejen kuchařku, ale i 1x tlačenu, 2x jelitko, 2x jitrnici, 1 kg kýty a ½ kg česneku. Jelikož pozvánka platila pro dvě osoby, rozhodli se manželé, že na zmíněnou akci půjdou, zprájemní si dopoledne a navíc ochutnají tolik dobrot. Takovému lákadlu se nedalo prostě odolat.

Když pan Jaromír s manželkou dorazil na uvedenou akci, zjistili, že se jedná o předváděcí akci zaměřenou na prodej nádobí a dek. Na dotaz pana Jaromíra, kdy bude ochutnávka zabijačkových specialit, prodávající sdělil, že ochutnávka specialit bohužel nebude, ale pokud si zakoupí předváděné zboží, obdrží jako dárek nějakou dobrotu. Když pan Jaromír zjistil, že žádná ochutnávka nebude a že nedostane zabijačkové produkty zdarma, odešel s manželkou zklamaně domů.

Co z návštěvy takovéto akce vyplývá?

Pan Jaromír udělal správnou věc, když odešel s manželkou domů a nenechal se přemluvit ke koupi většinou předražených výrobků. Jednalo se totiž o další taktiku firm, které se zabývají tímto tipem prodeje, jak dostat potenciální kupující na předváděcí akci.

Varujte se před „šmejdy“!

I když se od roku 2014 změnila novela zákona č. 634/1992 Sb. O ochraně

spotřebitele tak, aby ochránila spotřebitele před předváděcími akcemi, aktivity prodejců, tzv. „šmejdy“ nijak výrazně nepolevili. **Pouze změnili své taktiky a praktiky, kterými často i obcházejí zákony.**

Na co si dát pozor?

► **Předváděcí akce se konají stále, ovšem často pod jinou záminkou.** Novými triky prodejců mohou být třeba pozvánky na **soukromý jarmark, masopust** či **ochutnávku** s dárky ZDARMA a „bohatým kulturním programem“.

- **Telefonát o výhře**, kterou dotyčný obdrží pouze při účasti na přednášce o produktu.
- Pozvánka na akci **konanou velkou a známou firmou**, jako je třeba telefonní operátor nebo síť lékáren, ve které jsou za účast slibované několikatisícové slevové kupony a speciální prémie. Tyto firmy ovšem o konané akci nemají ani tušení a akce je klasickou předváděcí akcí.
- **Triky s darovací daní** – oznámení o vysoké výhře, kterou je ovšem

možné získat jen při zaplacení darovací daně a další a další triky.

Jak se bránit?

- Pokud dostanete do schránky nabídku na předváděcí akci, ochutnávku či podobnou akci, nejlepší je pozvánku rovnou **vyhodit**.
- **Nereagujte** na písemné ani telefonické oznámení o výhře hodnotného daru, prémie apod. s tím, že máte poskytovatele výhry kontaktovat s uvedením bydliště, jména ap.

- Stále platí, že **nejlepší obranou je nejездit** na žádné předváděcí akce, nenechat se zlákat na akci s vidinou „prémie, košů dárků a slevových kupónů ZDARMA“ a jim podobné.
- Pokud už se takovéto akce zúčastníte, nedávejte nikomu na sebe **kontaktní údaje**, nedávejte nikomu do ruky svůj **občanský průkaz. Mohou si z něj opsat vaše údaje a zfalšovat smlouvy!**
- V žádném případě **nepodepisujte** žádnou kupní ani úvěrovou smlouvu.
- Pokud na vás bude činěný **nátlak**, pokuste se zavolat policii.
- Pokud jste přece jen rozhodnutí, že zboží chcete koupit, **smlouvu si důkladně přečtěte** včetně poznámek psaných drobným písmem!
- **Pamatujte**, že od smlouvy kupní i úvěrové můžete odstoupit **do 14 dnů**, a to bez udání důvodu! **Odstoupení od smlouvy zasílejte vždy písemně a doporučenou poštou!**

⚠ NEZAPOMEŇTE!

BRAŇTE SE PROTI „ŠMEJDŮM“! Ne-reagujte na žádné jejich lákavé nabídky na „bezplatné“ zájezdy, ochutnávky, dárky a prémie! **NIC NENÍ ZADARMO!** Věřte, že tyto rádoby výhodné akce vás i vaši rodinu nakonec mohou stát desetitisíce korun zaplacených za nekvalitní a předražené zboží a jejich splácení na dlouhou řadu let. A „šmejdi“ si mohou jen spokojeně mnout ruce, jak napálili dalšího důvěřivce.

KAM SE OBRÁTIT PRO POMOC VYUŽIJET BEZPLATNÉ PORADENSTVÍ

Sdružení českých spotřebitelů

Pod Altánem 99/103, 100 00 Praha 10

tel.: 261 263 574, e-mail: spotrebitel@regio.cz

více informací: www.konzument.cz

(informace o kontaktních místech v ČR na internetových stránkách sdružení)

Poradna při finanční tísni, o.p.s.

Americká 22, 120 00 Praha 2, www.financnitisen.cz

tel. 222 922 240, email: poradna@financnitisen.cz

pondělní bezplatná zelená linka 800 722 722

(pobočky: Praha, Ostrava, Ústí nad Labem, Plzeň, Hradec Králové, Prostějov, Šumperk, Česká Lípa, Litvínov)

Asociace občanských poraden

www.obcanskeporadny.cz

Pobočky, kde poskytují poradenství, najdete ve více jak dvaceti městech ČR.

Občanské sdružení SPES

Dolní náměstí 27/38, 779 00 Olomouc

www.pomocsdluhy.cz

tel.: 777 723 598, email: spes@pomocsdluhy.cz

... barevný svět v tisku

- knihy • prospekty
- katalogy • brožury
- plakáty • kalendáře
- výroční zprávy
- korespondenční materiály • úřední tiskoviny • noviny • časopisy
- další polygrafické výrobky

GARAMON

vydavatelství a tiskárna

GARAMON s.r.o.

Wonkova 432

500 02 Hradec Králové

tel./fax: 495 247 101

e-mail: garamon@garamon.cz

www.garamon.cz

**Ve spolupráci s Magistrátem vydáváme každý týden
informační zpravodaj města Hradec Králové Radnice,
do kterého zajišťujeme příjem inzerce.**

Radnice - příjem inzerce

tel.: 495 499 086

mobil: 603 234 459

e-mail: radnice@garamon.cz

PRŮVODCE PRO SPOTŘEBITELE – SENIORY MANUÁL RIZIKOVÝCH VZTAHŮ

Publikace byla vydána za podpory Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky a partnerů projektu „Podepsat můžeš, přečíst musíš!“. Manuál rizikových vztahů (průvodce pro seniory), svazek 22, 1. vydání; vydalo © Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., Praha, září 2014; zpracovali © Michaela Bonková a Lenka Bergmannová.
Grafická úprava a sazba – Kateřina Tomášková – k-studio;
vytiskla tiskárna Centrum služeb Broumov s.r.o. – Tiskárna (sociální firma)

ISBN 978-80-87719-19-0

Děkujeme za aktivní spolupráci zejména
v moravských regionech sdružení ELIM Opava

Partneři projektu „Podepsat můžeš, přečíst musíš!“
www.vaspodpis.cz

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

SDRUŽENÍ ČESKÝCH
SPOTŘEBITELŮ, z. ú.
CZECH CONSUMER
ASSOCIATION
www.konzument.cz

Sdružení českých spotřebitelů, z.ú.
Pod Altánem 99/103
100 00 Praha 10 – Strašnice
Tel.: +420 261 263 574
e-mail: spotrebitel@regio.cz
www.konzument.cz
www.spotrebitelzakvalitou.cz